

SÍŤ PRO SPOLUPRÁCI V OBLASTI VÝZKUMU A VÝVOJE VE STŘEDOEVROPSKÉM REGIONU

Analýza sociální sítě

První výsledky

ÖAR-Regionalberatung GmbH
ve spolupráci s firmou
CONVELOP cooperative knowledge design gmbh

Graz 8. února 2010

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

centrope_tt je společenství mezinárodních odborníků, které podporuje transfer technologií a inovace a působí v Rakousku, České republice, Maďarsku a Slovensku – v oblasti nazvané CENTROPE (středoevropský region).

Projekt je financován z prostředků Evropské unie ve výši 2 miliony eur a v současnosti vytváří v jeho rámci 15 institucí **centrope_tt** nástroje pro stimulaci přeshraničního transferu technologií mezi podniky a univerzitami.

Nástroje **centrope_tt map**, **centrope_tt academy** a **centrope_tt voucher** budou poskytovat on-line přístup k 2 200 výzkumným a vědeckým ústavům ve středoevropském regionu, ke školením a poradenství ohledně systémů financování a budou podporovat 55 nadnárodních iniciativ v oblasti spolupráce mezi vědou a průmyslem. Nástroj **centrope_tt XING** nabízí rozrůstajícímu se společenství **centrope_tt** volný prostor pro vznášení dotazů nebo vyhledávání odborných poznatků. Více informací najdete na stránce www.centrope-tt.info nebo na portálu XING ve skupině www.XING.com/net/CTT.

Souvislosti a cíle

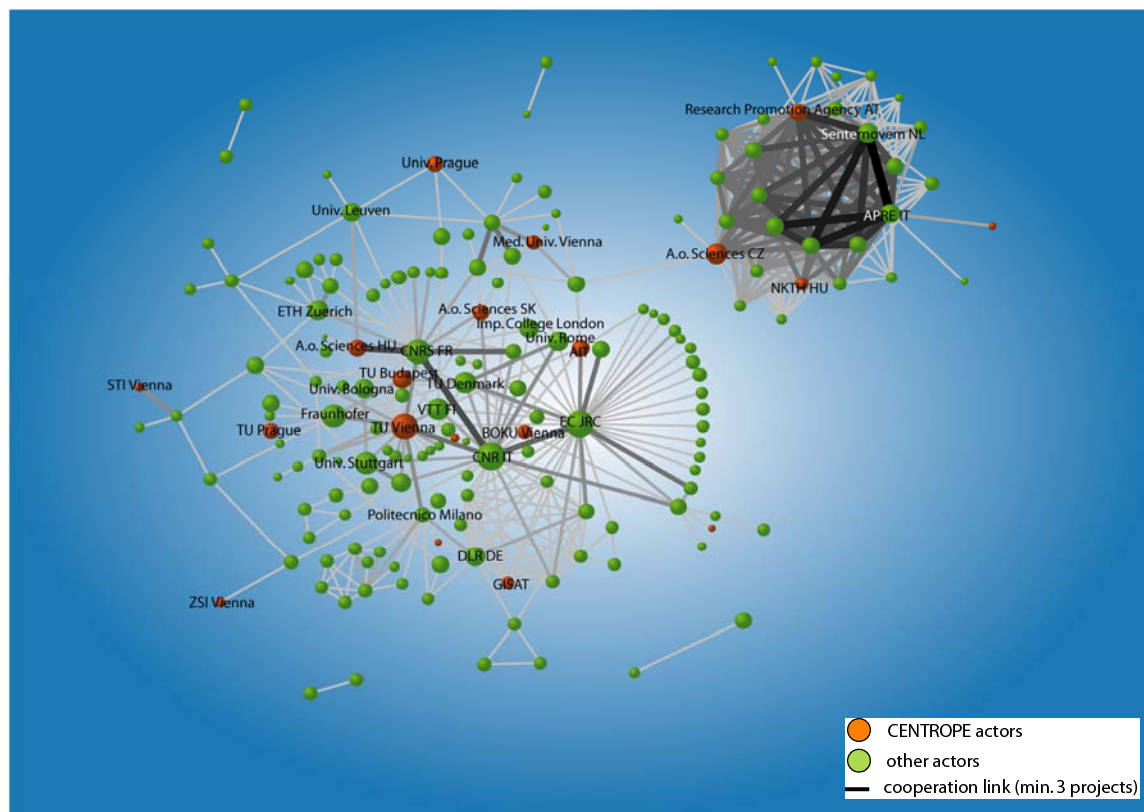
Vypracování studie nazvané „The CENTROPE R&D Cooperation Network – A Social Network Analysis (Síť pro spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje ve středoevropském regionu – analýza sociální sítě) si zadala agentura ecoplus – obchodní agentura Dolního Rakouska. Studie byla vyhotovena v rámci projektu CENTROPE_TT spolufinancovaného Evropskou unií jako součást pracovního balíčku „CENTROPE R&D mapping“ (Mapování výzkumu a vývoje ve středoevropském regionu). Na základě analýzy a vizualizace navázaných vztahů mezi aktéry v oblasti výzkumu a vývoje ve středoevropském regionu poskytuje charakterizaci a popis stávajících sítí organizací zabývajících se výzkumem a vývojem. Studie si položila tyto základní otázky:

- Spolupracují aktéři působící v oblasti výzkumu a vývoje – ve středoevropském regionu a v Evropě?
- Vznikla ve středoevropském regionu síť pro výzkum a vývoj nebo převládá roztříštěná spolupráce?
- Kdo s kým spolupracuje – kdo je hnací silou spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje?

Metoda analýzy sociální sítě v zásadě zpracovává relační data. **Jelikož se studie zaměřuje na spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje, použili partneři projektu CENTROPE_TT jako zdroj informací datový soubor CORDIS, který následně z toho důvodu, aby splnil kritéria smysluplné studie, upravili, vyčistili a homogenizovali¹.**

CORDIS je oficiální informační služba pro vědu, výzkum a vývoj. Spravuje databázi, která obsahuje komplexní informace o projektech v oblasti výzkumu a vývoje financovaných Evropskou unií od roku 1990. Pro účely této studie byly vyhodnoceny údaje o 7. rámcovém programu pro výzkum a technologický rozvoj Evropské unie, a to pomocí nástrojů a koncepcí metodiky analýzy sociální sítě. Vzhledem k tomu, že hlavní pozornost se soustředí na popis nadnárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, byly vybrány údaje o konkrétním programu „Spolupráce“, které slouží jako základní údaje analýzy sociální sítě, jelikož program „Spolupráce“ podporuje zejména výzkumné činnosti, které realizují různé výzkumné subjekty v rámci nadnárodní spolupráce.

¹ Původně bylo v plánu, že budou použita data z průzkumu v oblasti výzkumu a vývoje, který byl proveden v pracovním balíčku č. 1. Během mapování se ukázalo, že od výzkumných organizací lze jen stěží získat citlivější údaje týkající se jejich spolupráce. Proto byla strategie změněna a jako jediná databáze byl využit CORDIS.

Obrázek 2: Síť organizací (min. tři společné projekty)

Výzkum a vývoj ve středoevropském regionu – uvnitř regionu vznikla síť

Ve středoevropském regionu vznikla síť pro výzkum a vývoj. Většina organizací z oblasti výzkumu a vývoje (132 z 276 aktérů) je vzájemně propojena v jedné jediné komponentě. V každém podregionu střední Evropy jsou centrální organizace, které fungují jako ústředí: Technická univerzita Vídeň, Akademie věd České republiky, Budapešťská univerzita technologická a ekonomická, Maďarská akademie věd či Slovenská akademie věd. Spojují velký počet aktérů a jsou vzájemně dobře propojeny. Představují páteř sítě.

Díky této konektivitě mohou aktéři získat rychlý přístup k velkému množství poznatků, které existují v regionu, a to nad rámec zdrojů poskytovaných jejich přímými partnery. A právě to zajišťuje, že regionální síť je efektivnější a synergie se stávají pravděpodobnějšími. Navíc se ukázalo, že modely spolupráce uvnitř středoevropského regionu jsou do určité míry větší rutinou. Spolupráce opírající se pouze o jeden projekt je méně častá než spolupráce v celé síti.

Výzkumné organizace působící jako „ústředí“

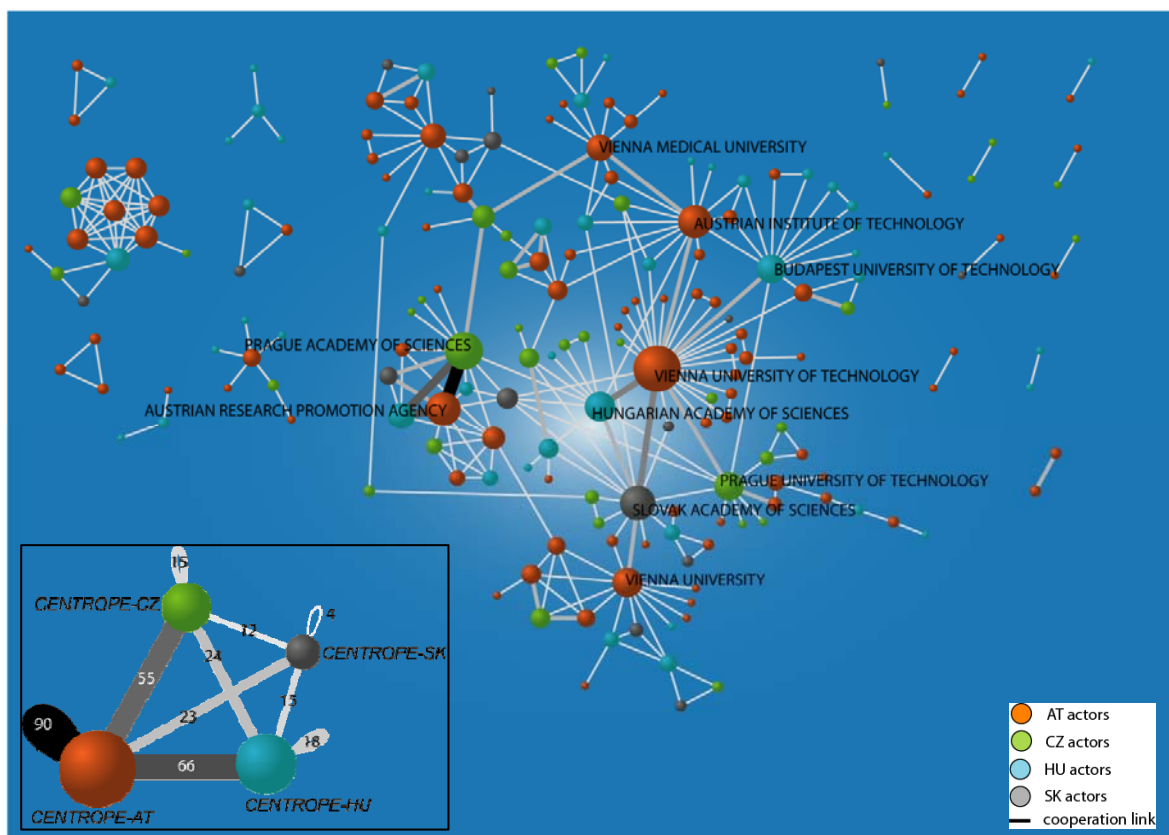
Výzkumné organizace tvoří páteř regionální sítě pro výzkum a vývoj. Udržují valnou část spolupráce v regionu a jsou vzájemně dobře propojené. Plní též svou centrální funkci pro systém inovací ve středoevropském regionu. Z tohoto důvodu dostávají dotace hlavně

společnosti kolem těchto ústředí. Začleňují společnosti, které se nacházejí spíše na periferii sítě.

Na druhou stranu existuje pozoruhodný počet „izolovaných organizací“: 85 organizací (dvě třetiny z nich jsou společnosti) spolupracuje výhradně s partnery z jiných regionů, nikoli s partnery ze středoevropského regionu. Nejsou napojeny na regionální síť, a v důsledku toho nemá regionální systém výzkumu a vývoje k dispozici jejich know-how a odborné poznatky².

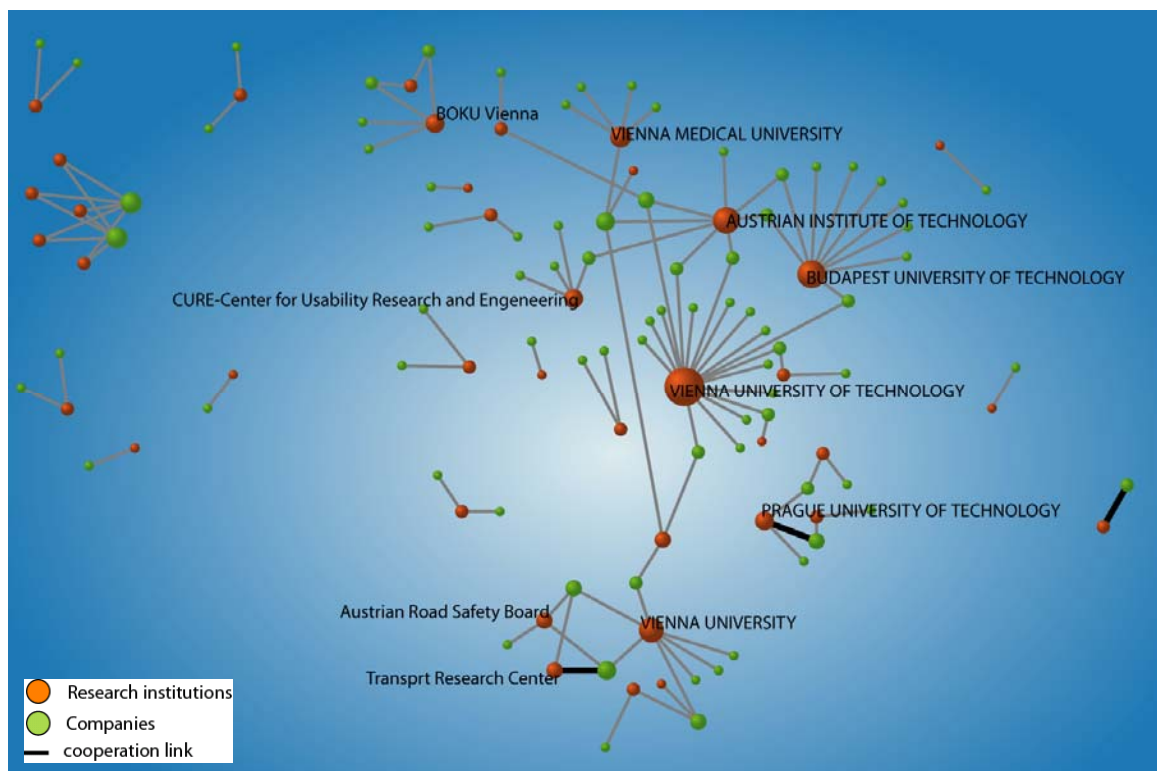
Jednotlivé organizace zabývající se výzkumem a vývojem hrají zásadní roli v nadnárodním výzkumu

Většina z 276 organizací středoevropského regionu zapojených do projektů v oblasti výzkumu a vývoje se nachází v rakouské části regionu (124), následují maďarské organizace (77), organizace české (50) a organizace ze Slovenska (25). V 74 % všech přeshraničních vztahů ve středoevropském regionu se angažují rakouské subjekty. To naznačuje, že rakouské organizace hrají v nadnárodních výzkumných činnostech ve středoevropském regionu zásadní roli.

Obrázek 3: Interní středoevropská síť pro výzkum a vývoj

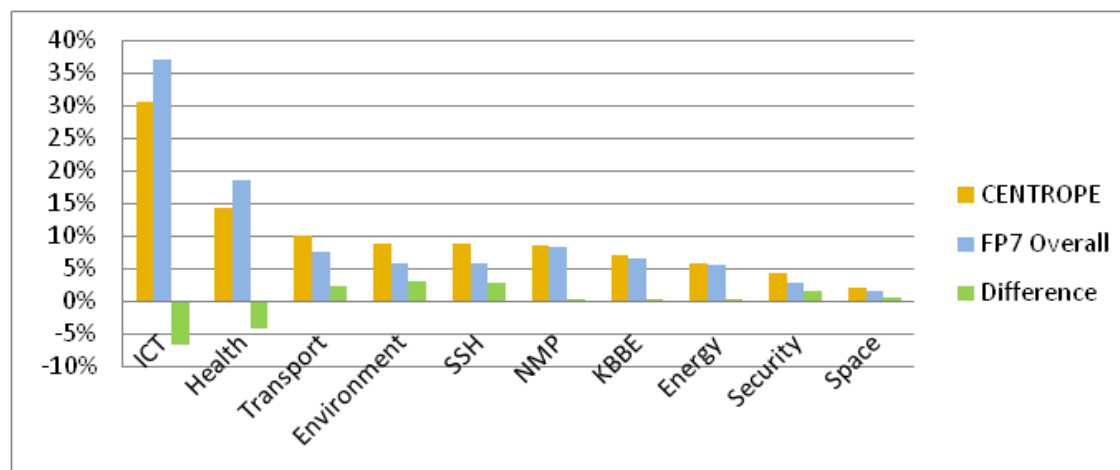
² Propojení je však místo 7. rámcového programu pravděpodobné v jiném kontextu. Omezení této studie neumožňují rozsáhlejší náhled.

Obrázek 4: Spolupráce mezi výzkumem a společnostmi

Tematické zaměření sítí: informační a komunikační technologie, zdraví a životní prostředí

Pokud jde o tematické zaměření spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, nejdůležitějšími obory v programu Spolupráce 7. rámcového programu v absolutních číslech jsou INFORMAČNÍ a KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE a ZDRAVÍ. Vzájemnou „specializací“ středoevropského regionu, tj. podíly převyšující průměr v EU, je nejvýrazněji ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, DOPRAVA a SOCIÁLNÍ A HUMANITNÍ VĚDY.

ICT **Informační a komunikační technologie****SSH** **Socioekonomické a humanitní vědy****NMP** **Nanovědy, nanotechnologie, materiály a nová produkce** **Znalostní biohospodářství**